

**A TISZÁNINNENI
REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET**

**MISKOLCON, 1941. NOVEMBER 26. NAPJÁN
TARTOTT RENDKÍVÜLI KÖZGYŰLÉSÉNEK**

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

DR. ENYEDY ANDOR

EGYHÁZKERÜLETI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

192. SZÁM.

SÁROSPATAK

1941

NYOMTATTA: KISFALUDY LÁSZLÓ A REF. FŐISKOLA BETŪIVEL

A tiszáninneri református egyházkerület

1941. évi november hó 26-án Miskolcon
rendkívüli közgyűlést tartott Pósa Péter esperes és
Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok elnöklete alatt.

Jelen voltak:

Az abaúji egyházmegyéből: Farkas Elek esperes, Csabai István, Megyasszay Andor, Lengyel István, Makkai Kálmán.

Az alsóborsodi egyházmegyéből: Tóth Sándor, Dr. Filep Gusztáv lelkészi, dr. Mikuleczky Gyula, dr. gróf Haller István, Bábay Bay Bertalan világi részről.

Az alsózempléni egyházmegyéből: Janka Károly esperes, dr. gróf Bethlen Fál gondok, Kósa Szabó Pál, Tantó János, Virágh Béla lelkészi, dr. Asztalos Kálmán világi részről.

A felsőborsodi egyházmegyéből: Tóth János esperes, Bónis Aladár gondnok, Gyülvéshi István, Veress Károly lelkészi részről, Szathmári Király Pál világi részről.

A felsözempléni egyházmegyéből: Dobos Sándor esperes, Szakall László, Erdélyi Zoltán, Kerekes Kálmán világi részről.

A gömöri egyházmegyéből: Lenkey Lajos esperes, Varga Imre, Baraxa Lajos, Báthory Andor lelkészi részről.

A tornai egyházmegyéből: Kőszeghy Gábor esperes, dr. Nagy Lajos lelkészi részről.

Az ungi egyházmegyéből: Ujlaky Sándor esperes, Nyomárkay Sándor gondnok, Nagy József lelkészi részről.

Mint egyházkerületi tanácsbírák: dr. Marton János, Román Ernő, Hubay Mihály, Szilva István, dr. Lengyel István, Janka Péter, dr. Magda Sándor lelkészi részről; dr. Kérészy Barna, dr. Trócsányi József, dr. barabási Kun József világi részről.

Mint tanárképviselők: dr. Mátyás Ernő és dr. Zsiros József a sárospataki teológiai akadémia, Tárczy Árpád a sárospataki gimnázium, dr. Egey Antal a sárospataki tanítóképzőintézet, Zsupán László a miskolci Lévay József

fiúgimnázium, vitéz Domokos György a miskolci Tóth Pál nőnevelő-intézet képviselőjében.

Mint tanítóképviselek: Jakab Imre, Lovász Bertalan, vitéz Nyitray Károly.

Mint jegyzők: dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző, Nádházy Bertalan, Kiss József lelkeszi részről, dr. Horváth Zoltán főjegyző világi részről.

Mint egyházkerületi missziói előadó: Svingor Jenő.

Mint a népiskolai tanügyi bizottság előadója: dr. Komjáthy Aladár.

Mint egyházkerületi tisztviselők: dr. Tolnay Ferenc ügyész, Illyés Bertalan püspöki titkár, Pónus Lajos pénztárnok.

Mint vallásoktatási előadók: Nagy József és Papp István.

1. Pósa Péter esperes, püspökhelyettes a Jelenések könyve 1. rész 4—6. verseinek felolvasása után a következő imádságot mondja:

Dicsőség és hatalom Néked, teremtő, megtartó és gondviselő Atyánk a mi lelkünktől örökkön örökké! Színed elé hozzuk bánatunkat és örömről, könnyhullatásunkat és reménykedésünket, sebeinket és gyógyulásunkat, mert csak szárnyaidnak árnyékában találunk megnyugtató békességet az egyetlen hű tanubizonyosság: a Jézus Krisztus által.

Most is azért gyülekezünk össze szent Fiad örökké áldott nevében, hogy elsírjuk előtted irgalomnak Atyja! még megmaradt könnyeinket, mert lelkünkre nehezedik a síralkak prófétájának felkiáltása: „Elesett a mi fejünknek koronája”. (Sir. 5 : 15.)

Kegyeletes tisztességadás végett hívtad ma össze Atyánk!, a Te gyászoló tisztáninneni néped őrállóit, hogy letegyünk itt hálás kegyeletünk hervadhatatlan, örökzöld koszorúját arra a kéthetes sírhalomra, amelyen özvegyek és árvák hulló könnyharmata őrzi a szív virágait ősz hervadástól. — Annak a sírnak szépségkedvelő lakója immár ott várakozik reánk a tulsó parton az idevezültek seregében. Mindhalálíg hűséges és engedelmes szolgád már színről-színre lát Téged és a megöletett Bárányt, Aki a halottak közül elsőszülött, a föld királyainak örök Fejedelme és ítélőbírája s Aki szeretetből megmosott minket bűneinkből keresztján kihullott drága vére által.

Mi, akik árvaságunkat érezzük, égre függesztett, könnytelt szemekkel is meglátjuk a Te fehérruhás

angyalodat és halljuk ajakáról a szót, melyet Te intézel hozzánk: „Mit állotok nézván a mennybe“? Aki felviteték töletek a mennybe, nem hagy titeket árvául, hanem időről-időre megtér hozzátok.

Végasztalóan érezzük jó Atyánk, hogy az elköltözött drága lélek itt van most is velünk ihlető szavával; érezzük, hogy egyedül a Te szavadra gyógyul a sebünk, mert Te magad hívsz minket munkáink folytatására, hivatalunk mezejére. Érezzük és tudjuk, hogy örök változhatatlan isteni törvény gyanánt Te magad helyezted ebbe a világba a megállást nem ismerő élet és munka folyamatoságát. A Te szavad hívására indulunk hát további munkánkra.

Áldd meg Atyánk mostani egybegyülekezésünket, — kegyeletünk kifejezése is legyen reánk nézve újabb áldott erőforrás a Kegyelem és Békeesség Urától. Aki van, Aki vala és Aki eljövendő. Dicsőség és hatalom néked Istenünk és Atyánk szerelmes Szent Fiaddal és a Szentlélekkel egyetemben mindörökkön örökké Ámen.

2. Elnökség a jelenlevők számából a rendkívüli közgyűlés határozatképességét megállapítja. A távollevőket

a közgyűlés igazolja.

3. Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok a következő beszédet mondotta:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Őszi közgyűlésünkön, alig pár hét előtt, buzgó imádságban kértük a Midenhatót, hogy a mi kimondhatatlanul szeretett és becsült, jóságos szívű lelki vezérünkön, Püspökünkön, könyörüljön. Elégelje meg szenvedéseit és adja vissza egészségét.

Már akkor mi is szorongó szívvel éreztük, hogy ez csak Isten csodatevésével lehetséges, „aki nagy dolgokat cselekszik megfoghatatlanul és csodákat megszámlálhatatlanul.“ (Jób 8. rész 40. v.)

De az Ur kifürkészhetetlen akarata, most nem tette meg ezt a csodát. Amitől annyira féltünk: beteljesedett és november 9-éről 10-ikére virradó éjjel megszűnt dobogni szíve, — mely szív minden szépért, jóért, hitéért, magyar hazáért egyházkerületért és azért az egész nyájért, melyben a Szentlélek őt vigyázóvá tette, — oly szétpattanásig erősen dobogott.

„Elesett a mi fejünk koronája.“ (Jer. sir. 5. r. 16. v.)

F. E. K.! Több, mint egy félszázad előtt, a kanyargó Tisza mellől, Szabolcs megye egy akáclombos falujából egy zömök, széleshomloku, göndör szőkehajú, csillogó szemű, szép magyar gyermek indult el, — szíve vágyát követve — a sárospataki ősi kollégium, a szegények iskolája felé. Bizonyára akkor perdült ki az a könny édesanyja szeméből, féltő gonddal nevelt kisfiától elbúcsúzva, — melyről Farkas István az anyák napján beszélve, oly szívhez szólóan állapította meg, hogy „az édesanyák könnye, mely arcunkra, a szülei háztól való búcsuzásunkkor lepereg, soha fel nem szárad; mindig ott érezzük, ha szeretjük őket igazán.“ — Hej, az a szegény agg, — nagy fiára oly méltán boldogan büszke, jóságos édesanya, — de megtörtén hullatja most utolsó búcsúkönyveit, nem a fia arcára, de sirdombjára!

A főiskolán kitünő, első tanuló lett belőle. Az ifjúság vezetője, a kórus elnöke. A theologia elvégzése után a legnagyobb elismerés érte, amiben egy pataki diák részesülhet, szenior lett. Egyszersmint, segédtanár és osztályfőnök. Azután is kitünő iskolába került; Kun Bertalan püspök felismerve nagy értékeit, káplánul vette maga mellé. Ezek az évek nagy hatással voltak egész gondolkozására, egész élete folyására. Egész fiatalon a ládháza—mezőnyéki egyház választja meg lelkipásztorává. A falu, a magyar föld, a ringó búzatáblák, a vadvirág szerelmese, itt töltötte életének talán legboldogabb idejét. Itt alapított családot, feleségül véve anygali jóságú nejét, ki őt páratlan hűséggel követte aztán évtizedeken át, úgy tüneményesen magasra ívelő pályáján, mint ápolta, — egy gyenge nőtől el sem képzelhető lelki és testi erővel, — élete utolsó idejében, nagy betegségében, bízva, biztatva, el nem csüggedve.

Farkas István alapigéje, mely egész életét vezérelte, az I. Kor. Lev. 13. része volt: „Ha embereknek, vagy angyaloknak nyelvén szólok is, szeretet pedig nincsen én bennem, olyanná lettem, injnt a zengő érc, vagy pengő cimbalom.“

Az Ő szeretete valóban „hosszutűrő“ volt. Mindenki iránt „kegyes.“ nem „irigykedett,“ soha nem „kérkedett,“ és „nem fuvalkodott“ fel, bármely magas őrhelyre állította is Isten. „Mindent eltűrt,“ „mindig megbocsátott“, „szeretete soha el nem fogott.“

Midőn 1912-ben a miskolci gyülekezet pásztorává választotta, azt mondta: „egymás szeretetével ugyan egymásnak adósai vagyunk,“ majd pedig: „szent meggyőződésem, hogy a lelkész csak úgy lehet mértékét megütő, ha nem csak prédikálja, de követi is Krisztust; ha úgy él, amint prédikál.“

F. E. K.! Lehet-e jobban, szebben meghatározni a lelkész számára szent köteleességét? És Ő ezt a szent köteleességet maradéktalanul teljesítette is. Puritán, igaz, meggyőződésében szikla-

szilárd, szókimondó, lelkét állandóan a hit tüzeiben égető kálvinista karakter volt. Tündöklő példával járt elől, úgy élt, amint hirdette, hogy élni kell Krisztus tanítása szerint.

Mikor pedig az alsóborsodi egyházmegye esperese lett, Pál apostollal köszöntött be: „Én nem bizonytalanra futok. Megsanyargatom az én testemet és szolgává teszem.” (I. Kor. 9. r. 26. v.) „Az én vezérségem: szolgálatvállalás.”

Hát igen F. E. K.! Ő igazán megsanyargatta testét; ha nem tette volna: talán most is közöttünk lenne! — Hányszor kértük, könyörögtünk neki, az Őt rajongásig szerető élete párjával, hogy ne eméssze fel lelki tüzeiben testi erejét; azt, amit Ő tesz, emberi szervezet nem bírhatja meg. Jóságos szemével ránk nézett, melegén megsimogatta kezünket, azután folytatta teste sanyargatását.

Nem maradt más hátra, mint az elkerülhetetlen testi összeroppanás, kényszerülve kellett összetett kézzel nézni és nem segíhetni, szívszorongva aggódni a legjobban, a leghűségesebb barátért, a szinte csodálatosan együttgondolkozó, egyetértő elnöktársért.

Hazafiassága, fajszeretete utólérhetetlen volt. A magyar népet nála senki jobban nem szerette.

Mikor egyházkerületünk bizalma Isten kegyelméből, akaratából, Őt a püspöki székre ültette, székfoglaló ígéhirdetésében megdönthetetlen megállapítással azt is mondta: „A legnagyobb vétünk, hogy nem szeretjük okosan magunkat, a fajtánkat!” — „Ki kellene már gyógyulnunk abból a nyavalyából, hogy mi mindig idegeneket magasztalunk, a magunk fajtájának rovására.” Nagy igazság ez F. E. K. s ma a beszéd elhangzása után majdnem egy évtizeddel, sajnos, még nagyobb igazsággá vált.

Egész energiájával küzdött minden szélsőség ellen, bármely mezben, vagy színben jelentkeztek is. Szíve mélyén meg volt győződve arról, hogy azok a Haza és Anyaszentegyházunk végromlását szolgálják, és csak egy világnézetet ismert el helyesnek: az evangéliumot.

Csak aki annyira közelállt lelkéhez, mint csekélységem, tudta, hogy mily végtelen boldogság töltötte el, mikor Isten kegyelméből egyházkerülete elszakított részei visszakerültek.

Valósággal ujjongva adott hálát a Mindenhatónak! Hogy készült — betegségem miatt hétről-hétre, hónapról-hónapra halasztva — hogy sorba járja, mint Ő mondta, édes testvéreinket, a felszabadult „rab magyarokat!” Hogy szötte, — már megtört, de fel-felvillanó szemmel, — a terveket legutóbb is arra, hogy mint fogjuk őszi közgyűlésünket Rimaszombatban megtartani! Mily fájdalommal mondott le erről, sajnos, örökre!

F. E. K.! Ugy senki sem tudott tán a magyar nép nyelvén beszélni, és szólani, mint Ő. Gyönyörűség volt látni azt a mérhe-

tetlen lelkesedést a Hit és Haza iránt, melyet szavai kiváltottak, amikor a virágos Májusban, a búzakaralászt érlelő nyárban, az őszi avarban „elindult“ apostoli útján és „munkába állt.“ — Püspöklátogatási körútján a gyülekezetekben „széjjel járt.“ — Ezen látogatások eseményei legkedvesebb emlékei közé tartoztak, s úgy tudom, az volt vágya, hogy azok a községek, melyeket meglátogatott: egy szál muskátlit vigyenek sírjára.

Apostolkodott. Püspöki beköszöntőjében hirdette: „Én apostolokat várok. Apostolságra hív és kötelez minket ez a kor, hogy felnyissuk a népek, a közületek, az egyesek szemét a tisztánlátásra.“

Annak, hogy faluról-falura járva apostolkodhasson, útját állta betegsége. — De megfeszített munkával dolgozott tovább gyötrő betegségében, lázálmaiban is csak egyházkerülete ügyeivel foglalkozott, amíg csak ereje teljesen el nem fogyott. Egyik legnagyobb gyönyörűsége a templomépítés volt. A Martintelepi templom építését boldogan végezte. A Deszka-templom minden deszkájába pedig egész lelkét belelehelte. De ő semmit sem tudott félig, csak kötelességszerűen, vagy úgy — ahogy csinálni. Csak szívének-lelkének egész tüzével!

A sárospataki Alma-Materhoz ragaszkodása nem ösmert határt. Amit Az adott neki, amit Annak köszönhetett, hálatelt szívvel, két kézzel igyekezett visszaszolgálni. De szívén viselte az Egyházkerület minden iskolájának, minden intézményének sorsát. Irányította azokat, dolgozott, kért, ha kellett, harcolt s egész egyéniségét latba vetette érdekünkben.

A lelkeszi özvegyek és árvák sorsát szívügyének tartotta, keserves sorsukon javítani: legbuzgóbb törekvését képezte, s amikor szomorúan látta, hogy nagy tervei, — helyzetük jobbrafordítására, — az emberek közönyösségén megtörnek, szinte fillérenként kuporgatott össze minden megfogható összeget ezen célra, hogyha már könnyeiket nem is törölheti le, legalább olykor-olykor örömet vigyen szomorú hajlékukba.

F. E. K.! Nem életrajzot kívántam itt adni, s beszámolni minden nagy munkájáról boldogult Püskökünknek, amit egyházkerületünk javáért magát feláldozva végzett, sem egyetemes zsinatunk és konventünk keretében tett nagy szolgálatairól. Hiszen még tulságosan friss és sajtó az a seb, melyet elvesztése szívünkön ejtett. Egyházkerületünk története fog ezekről méltóan megemlékezni. Csak egy pár, forró szeretettől vezetett ecsetvonással szándékoztam, az Ő nagy szerető szívéből, apostoli lelkéről, — legtöbbször Őt magát szólaltatva meg, szerény képet festeni: Az eszményi kálvinista pap példaképéről, a rajongó magyar hazafiról, a minta családi életet élő egész férfiról, az igaz emberről, a leghűségesebb barátról. — Élete során elhullatott virág-

szalakból egy kis csokrot kötni áldott emlékezetére, melyet örökre hálás, mélységes szeretettel fogunk megőrizni.

Az Ő szavait idézve végzem beszédemet: „Nekünk Haza kell menni!”

Fájdalommal telt szívvel, szeretettel üdvözlöm Egyházkerületünk megjelent tagjait, a mai napra összehívott rendkívüli közgyűlésünket elnöktársaimmal, megnyitom!

Egyúttal indítványozom: mondja ki az egyházkerületi közgyűlés határozatilag:

1. Mai közgyűlésünk megrendülve, mélységes fájdalommal, az árvaság érzésével ül össze, azon pótolhatatlan vesztesége tudatában, — Isten kifürkészhetetlen akaratán megnyugodva, hogy kimondhatatlanul szeretett és becsült, hitünk és a megalkuvás nélküli magyar nemzeti eszme lángoló lelkű apostola, az igaz ember, Istentől elhívott lelki vezérünk, Főtiszteletű és Méltóságos Farkas István püspök Urunk november hó 9-ikéről 10-ikére virradó éjjel elhunyt.

Jegyzőkönyvének lapjain rendeli, — méltó módon, — megörökíteni: áldott emlékét és egyházkerületünk, az egyetemes református egyház szolgálatában szerzett nagy, soha el nem múló érdemeit, alkotásait.

2. A gyászba borult családnak pótolhatatlan veszteségében, bánatában közgyűlésünkből kiküldendő küldöttség és jegyzőkönyvi kivonat útján mélységes részvétét fejezi ki.

3. Helyeslőleg veszi tudomásul az egyházkerület Elnökségének az elhalálozással kapcsolatban tett intézkedéseit; ezek között azt is, hogy az egyházkerület a megboldogultat a miskolci egyházzal közös halottjának tekinti.

4. Az Egyházi Törvények I. t.-c. 142. §-a rendelkezéseinek eleget téve megállapítja, hogy az egyházkerület püspöki széke megüresedett.

5. Az Egyházi Törvények I. t.-c. 140. §. f) pontja értelmében az új püspök megválasztását akként rendeli el, hogy az egyházkerülethez tartozó egyházközségek presbitériumai szavazzanak. A szavazatok beadásának határnapját pedig 1942. január hó 6-ára határozza meg.

Egyházkerületi közgyűlés főgondnok javaslatait határozati erőre emeli. Ezenkívül a lelkészi főjegyző előterjesztésére még a következőket határozza:

Közgyűlés a főgondnok urnak Farkas István püspökről szóló kegyeletes megemlékezését megköszöni, magáévá teszi és jegyzőkönyvébe iktatja.

Együttal Isten iránti hálaadással gondol a megboldogultra, aki nem csupán nevét, hanem életét is beírta egyházkerületünk életébe, történetébe.

Hálaadással gondol az egyházlátogató püspökre, aki körülbelül 160 egyházközséget : vagyis a volt csonka egyházkerület egyházközségeinek több, mint kétharmadrészét bejárta, pásztori lelkének fényét és melegét ezekben az egyházközségekben kiárasztotta, az egyház tagjait hitűségre és áldozatkészésre buzdította, a különböző felekezethez tartozó magyarokat Isten és a haza szeretetében összetartásra serkentette : ezenkívül csaknem kétezer családot otthonában is felkeresett s látogatása által nekik felejtethetlen élményű, ünnepi órákat szerzett.

Hálaadással emlékszik meg a közéleti magas polcáról messze széttekintő és szívével a legalacsonyabb néprétegekhez is közelálló püspökről, aki jelentéseiben a viharmadár éberségével tárta fel a nemes magyar nemzet régi sebeit, a gyógyítás módjait, s eszméltette felelőségük tudatára az élen járókat, intette türelemre az inség és nyomor karjaiban vergődőket.

Hálaadással emlékszik a jó családfőre, aki férji hűségével, hozzátartozói iránti rajongó szeretetével példát adott arra, hogy a hívő ember földi menyországa a lelkében és a családjában van : de aki családfő volt rokonai, barátai között, gyülekezetében : sőt mindenütt, amerre járt, mert meleg, közvetlen egyéniségével maga körül mindig a családiasság meghittségét teremtette meg.

Hálaadásából, hitéből erős bizalmat merit aziránt, hogy a Farkas István neve eleitől fogva fel volt írva a mennyben, s hogy amit ő itt szenvedett, az nem is hasonlítható ahhoz a dicsőséghez, amely neki megjelentetett s amit Krisztusban üdvözült lelke már színről színre lát.

Mint szintén vesztes és gyászoló sereg, együttérző részvétével áll oda a Farkas István elárvult családja mellé s a család minden tagjára a vigasztaló kegyelem áldását kéri.

Tudomásul veszi a beérkezett részvétnyilatkozatokat és azokért elnökség útján köszönetet mond.

Egyebekben főgondnok javaslatai szerint.

4. Román Ernő egyházkerületi tanácsbíró a következő indítványt olvassa fel:

Indítvány a tiszáninneri egyházkerület rendkívüli közgyűléséhez. A mai nap a kegyeletes emlékezés lerovására rendeltetett Istenben boldogult Farkas István püspökünk iránt, ki úgy távozott el tőlünk, mint a Patmosz szigeti szent öreg, a szeretet egyszerűségében is királyi himnusza zengett: Fiacskáim! Szeressétek egymást! A mint én szerettelek titeket: úgy szeressétek ti is egymást! F. I. is így írta hozzánk szóló végrendeletében: „Olvassátok fel a szeretet himnuszt! Ez az ige magyarázás nélkül is elmondja, hogy nem halnak meg azok, akik szerettek!“ Mindenki által könnyes szemmel bizonyított valóság, hogy Farkas István nagyon szeretett minket, az egyházkerülete minden rendű és rangú tagját, lelkipásztor, tanár és tanító testvéreinek kezöket fogó édes atyjok, a világi rendnek nagy megbecsülője s melegszívű barátja, a magyar faluk népének pedig a szerelme volt. Egy nagy ajándékozó és áldozó a szeretet oltárán szinte a maga tékozlásáig! Mindezek folyományaként egész természetes következmény, ha részünkről visszhangként eme hálás vallomás zendül: „Nem halt meg az, ki milliókra költé dús élte kincsét, bár napja alkonyul!“ A mi hálás emlékezésünk kifejezésre juttatásának egyik módjául tisztelettel ajánlom, hogy amennyiben ő eltiltott bennünket attól, hogy róla való emlékezésünk külső kifejezéseül koszorút helyezhessünk az ő ravatalára: e helyett gyűjtsük csokorba, kössük koszorúba s adjuk ki egy önálló füzetben egyfelől az ő puritán végső meghagyásait, továbbá azokat az emlékező cikkeket, elparentáló beszédeket és imákat, amelyek az ő elhunytá alkalmával elhangzottak, a különböző egyházi lapokban megjelentek, s e füzetet küldjük meg a kerület összes gyülekezeteibe lélekszamarány szerint 1—5 példányban, hogy azok így egyesítetten olvashatók legyenek a presbitériumokban, gazdakörökben, ifjúsági vagy nőegyletekben stb., hogy a faluzó püspök áldott életének a tanúságai még halála után is hassanak, tanítsanak, lelkesítsenek és a szívekbe záruljanak.

A másik módja, ága pedig a rá való hálás emlékezésünk kifejezésre juttatásának a következő lenne: Van az ő „Végső meghagyásaiban“ egy részlet, egy szelid óhajítás, mely tőlünk, a mi részünkről feleletet kér és vár: „Ti, ha azt akarjátok, hogy itt maradjon belőlem valami — adassátok ki egy kötetben a dolgozataimat. Ne sírkövet állítsatok ne-

kem, hanem ezt a bizonyágtételemet. S ezeket összegyűjt-
 vén, küldjétek el a kerület gyülekezeteihez... S ez lesz drága-
 látosabb emlék a sirkónél... drágább... s nekem ked-
 vesebb... Ez a jámbor óhajtása annak, a ki szeretett
 titeket.“ Egy eltávozott drága léleknek az utolsó óhajtását
 minden jótéltélek, ha csak tőle telik, teljesíteni szokta.
 Nem hihetném, hogy mi el tudnánk zárkózni a mi nagy
 áldozónk óhaja elől akkor, amikor ő még most is, holta
 után is a célzott dolgozatokban adni, ajándékozni akar
 nekünk az ő istenhívó és emberszerető magyar lelkének
 elszagotott darabjaiból. Tisztelettel indítványozom azért,
 hogy az ő dolgozataiból adjunk ki egy gyűjteményt pl.
 1000 példányban, s ebből küldessék meg minden tiszán-
 innen egyházközség par. könyvtára részére 1 példány
 5—7 p. előfizetés ellenében, ami körülbelül fedezni fogja
 a kiadás költségeit. A többi példány szabadon árusítandó,
 s az ezek eladási árából fennmaradó összeg csatoltatnék
 egy a családdal közösen felállítandó siremlék létesítéséhez.
 Így egyben kettős kötelességet rónánk le. Mert ne méltóz-
 tassanak gondolni, hogy vétenénk ez által az ő szelleme,
 vagy elgondolása ellen, bárha háza népére bizta is a sirkó
 felállításának gondját. Minket csak felmenteni, vagy meg-
 kimélni kívánt ettől a gondtól, mert ő csak adni szeretett,
 nem kapni! S úgy gondolta, hogy ha már áldozatot aka-
 runk hozni ő érette: akkor kapja azt olyan formában,
 amikor cserébe adhatja érette a lelke kincseit. Még az ő
 betűszerinti meghagyásával se jövünk ellentétbe, mert ami-
 kor végső meghagyásában ezt írja: „Sirom felé házamnépe
 fog emelni egy egyszerű sirkövet!“ a tiszáninnen egyház-
 kerület közönsége boldog vallomással felelheti: mi a mi
 b. e. püspökünk házanépének éreztük és számítjuk ma-
 gunkat, mert a házában is, a szívében is mindenkor ott-
 honra leltünk!

Amikor a szív embere szól hozzánk végső meghagyá-
 saiban, nem kötelező parancs, csak jámbor óhajtás formá-
 jában: e jámbor óhajtás mellett mi nem mehetünk el úgy,
 mintha nem tudnánk semmiről semmit, — még kevésbbé
 válaszolhatunk ridegen nemmel, mert ez a köszívű ember
 válasza volna egy érző szív óhajára: hanem egyedül csak
 azt válaszolhatjuk, hogy a mi lelkünk benső vágya és
 akarása, hogy b. e. püspökünk jó szellemének, nemes lel-
 kének a dolgozataiból is visszatükröződő darabjai, mint
 élő kövek, itt maradjanak velünk és közöttünk továbbra is!

Tiszteletteljes indítványomhoz még csak annyit fűzök,
 hogy a kinyomatandó beszédgyűjtemény anyagának elő-

készítésével az ő lelkének egyik bizalmasa, lelki gyermeke, hű munkatársa, Novotny Gyula püspöki másodlelkész bizasék meg.

Mély tisztelettel :

Román Ernő
egyházkerületi tanácsbíró.

Közgyűlés az indítványt elfogadja, a szükséges intézkedésekre elnökséget felkéri.

Farkas István püspök halála alkalmával az egyházkerületi elnökséghez érkezett részvétnyilvánítások jegyzéke :

Őfőmélt. Horthy Miklós kormányzó úr, kabinet irodája révén.	
Dr. Hóman Bálint kultuszminiszter	Budapest
Bárdosy László miniszterelnök	Budapest
Lukács Béla MÉP. elnök	Budapest
Fáji István államtitkár	Budapest
Br. Radványzky Albert egyetemes felügyelő	Budapest
vt. Horthy István államtitkár	Budapest
Dr. Stolpa József államtitkár	Budapest
Vásárhelyi János püspök és gr. Teleky főgond.	Kolozsvár.
Bertók Béla püspök	Munkács
Tasnády Nagy András alsóház elnöke	Budapest
Turóczy Zoltán ev. püspök	Nyiregyháza.
Zsindely Ferenc államtitkár	Budapest
Józan unit. püspök és Geleji főgondnok	Budapest
Raffay Sándor ev. püspök	Budapest
gr. Teleky József és dr. Ravasz László	Budapest
id. gr. Teleky József	Bácsalmás
Sztranyavszky Sándor	Budapest
Kappy Béla ev. püspök	Győr
Ref. Egyetemes Konvent Elnöksége	Budapest
vt. Borbély Maczky Emil főispán	Miskolc
dr. Panka Károly országházi könyvtáros	Budapest
Zalányi járásbírószági elnök	Miskolc
Horváth alispán	Rimaszombat.
dr. Fekete Bertalan polgármester	Miskolc
B. Szabó esperes	Tabajd
Molnár Dezső országgyűlési képviselő	Miskolc
S. D. G.	Budapest
Ungi egyházmegye elnöksége	Ungvár
Báji Patay Józsefné	Báj
vt. Kiss Vilmos	Miskolc
Tiszántuli e. ker. nyomda	Debrecen
Incze Gábor	Budapest

O. R. T. E. (Ormos elnök)	Debrecen
Ungvár város polgármestere	Ungvár
vt. Ujváry Lajos	Kassa
Kállai Kálmán egyet. rektor	Debrecen
Országos Magyar Diák Szövetség	Budapest
Erdős Károly dékán	Debrecen
Dunántuli egyházker. közgyűlés	Pápa
br. Schnell Péter	Kassa
Szász Lajos államtitkár	Budapest
Lichtenstein László főispán, ev. ker. felügyelő	Miskolc
Fonciere bizt. társaság	Miskolc
Tuzson László rendőr tanácsos	Miskolc
Tárczay Felicides Román min. osztálytanácsos	Budapest
Szentimrey Pál alispán	Kassa
Királyhágó melléki e. ker. elnöksége	Nagyvárad
Papp Károly dr. egyetemi tanár	Debrecen
dr. Szántai Szémán István pápai prelátus	Miskolc
Arday Aladár esperes	Nagyszalonta
Vasady Béla O.R.L.E. főtitkár	Debrecen
dr. Brukner Győző dékán	Miskolc
Miskolc város közig. bizottsága	Miskolc
VII. csendőr kerület parancsnoka	Miskolc
Dr. Hetessy Kálmán	Kecskemét
Zehery Lajos egyetemi tanár	Budapest
Evangélikus egyház	Rimaszombat
Bernáth Géza miniszteri tanácsos	Budapest
Szilasy Gyula volt egyházker. főgondnok	Losonc
Dr. Lázár Andor ny. miniszter	Budapest
Szentpéteri Kun Béla	Debrecen
Dr. Boer Elek	Budapest
Szatmári egyházmegye elnöksége	Csaholc
Dr. Szabó Sándor	Budapest
Miskolci Tanítótestület	Miskolc
Szenpéteri Kun Béla egyetemi tanár	Debrecen
dr. Dezső Gyula c. egyetemi tanár	Kecskemét

K.m.f.

Hitelesítjük :

Farkasfalvi Farkas Géza
főgondnok,
világi elnök.

Pósa Péter
püspök h.
lelkészi elnök.

Dr. Enyedy Andor
lelkészi főjegyző.

